

DOMOVINA

Oglaš:

Na 1 mm x 60 inseratnega stolpča mali 80 vinarjev, uradni 1-20 K, poslane, posmrtnice in reklame 2 K. Veščkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 18, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno 3 K, četrtletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K.

Napoleon.

Dne 5. t.m. se je spominjal ves svet stoletnice Napoleonove smrti. Ob tej priliki so tudi naši listi prinesli nekaj člankov. Napoleon! Kdo ne pozna tega imena! Največji vojskovodja sveta. Šel je tudi čez naše kraje in je leta 1809 iz naših dežel ustanovil Ilirijo. Bil je čudovit človek. Bil je sin ubožnega advokata na otoku Korsika. Imel je več bratov in sester. Prišel je v Francijo ob času velike revolucije in je kmalu pokazal svoje vojaške zmožnosti. Ko mu je bilo 27 let, je bil že general, leto nato je bil že konzul, šel je s svojo armado v Italijo in je zmagal v desetih bitkah nad Avstrijanci. Ko mu je bilo 35 let, je bil že cesar francoski in vsa Evropa se je tresla pred njim. Njegova armada ga je oboževala — do leta 1813 jo je vodil od zmage do zmage. Od leta 1815 do 1821 je preživel v pregnanstvu na otoku Sv. Helene. Leta 1840 so Francozi prepeljali njegovo truplo v Pariz.

Ustvaritelj Ilirije je torej umiral v začetku maja leta 1821 na otoku Sv. Helene. Njegova Ilirija je bila zopet že krepko uklenjena v trdo ogrodje stare avstrijske države. Ali je mislil nanjo? Ali se je spomnil v svoj predsmrtni čas na to lepo deželo, ki je v nji priboril svojo prvo veliko zmago proti stari avstrijski državi, ko so njegove čete spomladi leta 1797 lezle preko naših gorskih grebenov in gnale razbito avstrijsko armado proti Dunaju? Ali se je spomnil tega zmagoslavne poha-da, ki mu je vrgel pred noge vso cvetočo gorenjo Italijo, odkoder se je odpirala pot na prestol — rimskega cesarja? Takrat ni imel časa, da bi bil zapazil njene krasote niti morebiti ni vedel, da prebiva tu poseben narod, ki se ni razumel svojega časa. Prišel je do Gradca in se je vračal skozi našo Ljubljano. Ustavil se je v škofiji, stopil je k oknu in je ogledoval preplašene ljubljanske meščane, ki so se bili zbrali na ulici. Bil je takrat prvi konzul novo urejene francoske republike. Bil je še mlad, imel je 29 let in ena najstarejših in najmočnejših evropskih držav je ležala premagana pred njim — zmagovalcem. Odhitel je na jug, da uredi razmere v Italiji in se je zmagoslavno vrnil v Pariz. Od tega časa se začena njegova zmagovita pot čez Evropo. Odplul je v Egipt, da je tam ob starodavnih piramidah proslavil hrabrost svoje nove armade. Par let nato je stal s svojo armado ob Donavi. Uklonil je ponosne Nemce, razbil staro nemško cesarstvo in leta 1804 si je posadil cesarsko krono na glavo. Leto nato je zmagal pri Slavkovem v bitki treh cesarjev. Dve leti nato sta sledila Auerštadt in Jena: bil je v Berlinu in je diktiral Prusiji mir v Tilzitu. Leta 1809 je od dveh strani zgrabil uporno Avstrijo: Aspern

in Wagram sta mu prinesla popolno zmago. Sedel je v Schönbrunn in od premagane Avstrije si je vzel naj lepši njen del — našo Ilirijo. Nato je sledil pohod v Rusijo, Moskva, Lipsko, Pariz, Elba... In za Elbo je prišla Sv. Helena. Ali se je v svojih zadnjih mislih spominjal dežele, ki je bila del njegovega mogočnega cesarstva? Ali se je med velikimi spomini: Toullon, Pariz, Novi, Marengo, Campoformio, Egipt, Kairo, Jafa, Hohenlinden, St. Gothard, Slavkov, Auerštadt, Jena, Berlin, Ulm, Aspern, Wagram, Dunaj, Varšava, Borodino, Moskva, Lipsko, Elba, Savoya — pojavilo tudi ime Ilirije?

Ni je ljubil z ljubeznijo mladega idealista, ampak s prevdarkom moža, ki je iz nje hotel obvladati svet. Ko so jo leta 1813 zahtevali od njega nazaj, je odločno odvrnil to zahtevo. »Nikdar ne«, — je rekel — »ali ne veste, da stojim, dokler imam Ilirijo — z eno nogo v Rimu z drugo pa v Carigradu«. In tako je hotel on stati, ker je hotel obvladati zapadni in vzhodni svet. Zato je pel njen pesnik še pred njegovim prihodom, da je »za pridne nje lega najprava« in ko je prišel on, ga je pozdravila Ilirija z besedami:

Odprto eno roko
na Galijo imam,
ta drugo pa Grekom
prijazno podam.

In prerokovala je, da bo postala »prstan Evrope«.

Ali se je on sedaj, ko je gledal nazaj v življenje polno velikih dogodkov spomnil tega »prstana«. Zdi se, da. Ves čas svojega boja za oblast nad Evropo jo je obletaval, kakor zrani orel, ki si išče svojega mesta, da bi obvladal vse gore na okrog. On, ki je imel zemljevid Evrope na dlani, je dobro vedel, kaj pomeni ta kot ob zatoku jadranskega morja. Leta 1797 je tod skozi porinil prvič svoj smrtonosni meč stari Avstriji v srce. In pozneje je s temi gorami zaprl notranjo Evropo in brez njegove Ilirije ni mogla dihati država, ki ji je slonela na prsih. Ni bil lahek boj, ki ga je boril za to, da ostane Ilirija njegova, vedel je, da je to prag, ki vodi v notranjost. V ženjalni dalekovidnosti je nam pokazal pot bodočnosti.

Od leta 1797 do 1814 je ob nji pletel svoje svetovne načrte. Ona mu je imela razrešiti balkanski problem — kajti razrešiti ta problem se je reklo obvladati dva velika svetova. Ali ni v teh deželah ležal spomin Aleksandra Velikega? Ali ni na teh tleh bil Julij Cezar odločilno bitko za svojo rimsko oblast? Ali se ni na teh deželah zlomila enotnost mogočne rimske države in svet imperatorjev?

Tudi on ni rešil tega problema popolnoma. On, ki si je izbral severno pobrežje Adrije, da z njega

obvlada Rim in Carigrad, je vzbudil v Iliriji le zarodek bodočnosti. Danes sto let po njegovi smrti se je razrešil ta problem po naravnem razvoju, iz Ilirije je nastala Jugoslavija, ki veže po svoji legi vzhod in zapad in bo postala prstan Evrope. Takrat, ko je stal on na njenih bregovih in gorah, še ni bilo jasno, kaj se skriva v nji: videl je zemljo, naroda ni videl. Odkrivalo so se mu velike perspektive: Dalmacija in Slovenija od Beljaka do Kotorja je bila njegova: za Velebitom je ležala Hrvatska v prvi borbi z Madžari, Karadžordže je od leta 1807 vodil prvo vstajo proti janičarjem, turško carstvo je propadalo. Rodil se je nov svet — Ilirija se je oživljala — a šele čez sto let more stopiti oživljena pred njega začetnika, da mu dokaže, da je bila resnica, kar je govoril o nji. Njegova Ilirija sega danes od Rima do Carigrada. Cesar ni dovršil on, izvršil je takrat probujajoči se narod ilirski — ker to je bil naš jugoslovanski narod: ljudje umirajo, narodi vstajajo, ženiji padajo, ideje zmagujejo: on je šel vkljub svoji velikosti pot umrjčega človeka, narod pa je ostal, da je izvršil svoj zgodovinski poklic in je na razvalinah stare Ilirije postavil svojo lastno državo — mlado Jugoslavijo, da zavzema v evropskem svetu ono važno mesto med vzhodom in zahodom, kakor ga je on pred sto leti odločil svoji mali Iliriji. V tem smo si sorodni — mi in on. S tem mu je pri nas zapisan večni spomin.

Klerikalne kravje kupčije.

Klerikalci vpijejo dan za dnevom v svojem časopisju, po shodih in drugod, da so oni za avtonomijo Slovenije in da od te svoje zahteve ne odnehajo nikdar in pod nobenim pogojem. Pri tem farbajo ljudstvo, češ, da bi ono imelo od avtonomije velike koristi, v resnici bi pa imelo samo veliko škodo, ker bi morali vzdrževati v Ljubljani dvanajst poverjeništev, ki bi veljala lep denar, povrhu bi pa morali dajati še naš prispevek za skupno vladu v Beogradu.

O temu se je že veliko pisalo in govorilo in bilo bi res odveč, dokazovati, da ljudstvo od take avtonomije, kakor jo hočejo imeti klerikalci, ne bi imelo nobenih koristi, pač pa veliko škodo. Klerikalci še nikdar nič dobrega niso predlagali, še manj pa izvršili in kjer so oni gospodarili, so imeli koristi od tega vedno le njihovi voditelji. Avtonomija je pa posebno ponesrečena njihova stvar, kar uvidevajo tudi že nekateri res narodni duhovniki. Duhovnik dr. Lenart je bil v uredništvu klerikalne mariborske »Straže« in ker se ni strinjal s klerikalno protinardno politiko, so ga izdajatelji tega klerikalnega lista naravnost vrgli iz uredništva, navzlic temu, da je duhovnik in doktor svetega pisma. Dr. Lenart je potem v »Slovenskem Narodu« temeljito pojasnil svoje stali-

šče in dokazal, kako škodljiva bi bila taka avtonomija, kakor jo zahtevajo klerikalci.

Sicer pa klerikalci niti sami ne mislijo resno z avtonomijo, ki se je poslužujejo samo zato, da z njo farbajo ljudstvo in pa da na ta način izsilijo od vlade čim več — za duhovnike. Iz Beograda poročajo o tem nad vse zanimive reči. Klerikalci se namreč skrivaj pogajajo z vladu, da bi tudi oni glasovali za ustavo, ako bi se izpustil t. zv. kancelparagraf in ako bi se uredile duhovniške plače, ki naj bi bile tako visoke, da bi moral plačevati vsak katoličan po 25 dinarjev (100 kron) na leto!

O avtonomiji pa klerikalci pri teh pogajanjih nič ne govorijo, z njo samo ljudstvo nesramno farbajo, v resnici se jim gre pa samo za to, da dobijo duhovniki velike plače in da bi jim tudi v bodoče bilo dovoljeno v cerkvi vganjati strankarsko politiko, namesto da bi tam oznanjevali božjo besedo!

Kako se bodo ta pogajanja končala, se še ne ve. Demokrati se bodo skoraj gotovo upirali taki kupčiji in pri glasovanju o ustavi se bo videlo, ali so klerikalci kaj dosegli ali ne, ker ako so kaj dosegli, bodo glasovali za ustavo, drugače pa ne.

Upajmo, da bodo merodajni krogi v Beogradu sprevideli, da bi bilo škodljivo odnehati pred klerikalci, ker ustava bo takointako sprejeta tudi brez klerikalnih glasov, kancelparagraf je pa resnično potreben, kar je vnovič dokazal žužemberški dekan Gnidovec, ki je imel preteklo nedeljo na prižnici — volilni govor. Ko bo nova ustava sprejeta, s kancelparagrafom vred, bomo imeli vsaj v cerkvi mir, ker potem se bo lahko tožilo sodišču vsakega duhovnika, ki bi poskusil zlorabljati cerkev za strankarske namene. Cerkev naj služi svojemu pravemu namenu, tam naj se razlagajo samo verske reči, politika pa na prižnico in v cerkev sploh res ne spada.

Iz pogajanj, ki jih vodijo klerikalci v Beogradu, se samo vidi, kako nesramno znajo klerikalci varati ljudstvo! Doma vpijejo na vse grlo, da so demokrati in samostojneži za centralizem, sarkoni so pa za avtonomijo, v Beogradu se pa skrivaj in na tihoma pogajajo za centralizem, samo da se ne uveljavi kancelparagraf in da se povišajo plače duhovnikom, ki s sedanjimi prejemki baje ne morejo izhajati.

In ljudstvo še vedno veruje tem hinavcem, ki so se vedno farbali in ga hočejo vleči za nos tudi v bodočnosti. Občinske volitve so jasno pokazale, da je med nami še vedno dosti ljudi, ki se dajo vleči za nos od klerikalcev navzlic temu, da so bili že tolikokrat opeharjeni.

Tako bo tudi z avtonomijo, ki jo klerikalci takoj prodali, samo ako se jim posreči na ta način doseči povišanje duhovniških plač. Izgovor bodo potem že našli, zakaj so se glasovali za ustavo. Morda bodo celo trdili, da so hoteli s tem odvrniti od sebe sum, da so nasprotniki države.

Ampak mi še vedno upamo, da se klerikalcem ta kravja kupčija ne posreči, da bo ustava sprejeta brez nje — skupaj s kancelparagrafom, ki se ga klerikalci tako bojijo. V tem slu-

čaju bodo klerikalci, seveda, še dalje vpili na ustavo — pa kdo se bo brigal za njihovo vpitje; naša država bo imela le dobro ustavo, ki bo popolnoma ustrezala narodu — in to je glavno!

Proti zlorabi vere in cerkve.

Med našimi duhovniki vlada veliko razburjenje zaradi t. zv. kancelparagrafa, ki se nahaja v vladinem ustavnem načrtu in ki prepoveduje zlorabo vere in cerkve v strankarske namene. Zaradi tega duhovniki hujskajo ljudstvo, češ, vera je v nevarnosti, duhovniki ne bodo smeli božje besede oznanjevati. Resnice duhovniki ljudstvu nočejo povedati, ker toliko razumen je vsak človek, da bi takoj videl, da je čisto prav, ako se prepove zloraba vere in cerkve v strankarske namene in da je kancelparagraf pravzaprav v korist veri.

V Beogradu nastopajo klerikalni poslanci proti kancelparagrafu s trditvijo, da katoliški duhovniki ne zlorablajo vere in cerkve v strankarske namene in da to trdijo samo »brezverski« demokrate in samostojneži. In vendar je pri nas vsakemu ki zahaja v cerkev, znano, da duhovniki v svojih pridigah govorijo največ o politiki. Po vseh župnijah je tako in ako je kje kaka izjema, je to resnično prava redkost.

Kot dokaz, kako nesramno znajo duhovniki zlorabljati prižnico za politično agitacijo, priobčujemo danes natančno in dobesedno politični govor, ki ga je imel žužemberski dekan Gnidovec preteklo nedeljo raz prižnice, odkoder bi se imela oznanjati božja beseda. Ta govor si je poročevalec »Pondeljka« v cerkvi stenografiral in je od besede do besede popolnoma točno napisan. Govor dekana Gnidovca se glasi:

»Jutri in pojutrišnjem imamo občinske volitve. V občini Dvor sta samo dve skrinjici. Naša je prva. Kdor hoče voliti za našo stranko, naj spusti kroglico takoj, ko bo segel v prvo skrinjico, notri, potem pa naj s stisnjeno pestjo gre v drugo skrinjico, da bo varovana volilna tajnost. Voliti smejo ravno tisti, ki so volili zadnjič pri volitvah v konstituanto. Volitev bo trajala od 8. ure zjutraj ves čas do 5. ure popoldne. Na Dvoru sta dve skrinjici. Tukaj (opomba: namreč v Žužemberku, oziroma Hinjah; občina Žužemberk ima dve volišči) sta pravzaprav tudi samo dve stranki: Samostojna liberalna in naša Slovenska ljudska stranka. Na tem volišču je naša stranka postavila tri skrinjice: žužembersko, šmihelsko in hinjsko. Zakaj pa to? Zato ker so se poprej Hinjčani pritoževali, da imajo pre-

majhno število odbornikov. Sedaj imajo svojo skrinjico. Dobili bodo torej toliko odbornikov, kolikor jih bodo izvolili. To ni nobena zvijača, kakor se od nasprotnikov že govori in piše. Udeležite se volitve kolikor mogoče obilno! Če bi naši ne prišli volit, bi zmagali nasprotniki; če pa naši pridejo vsi volit, bomo veliko več odbornikov dobili kot nasprotniki. —

Te občinske volitve so tako važne, kakor še nobene niso bile. To pa zato, ker ne nastopajo posamezni kandidati, ampak stranke. Sedaj gre boj v celi deželi za takozvano avtonomijo ali pa za centralizem. Kakor veste, se naša stranka za žive in mrtve bori za to, da bi si Slovenija priborila avtonomijo. Kaj pa je avtonomija? Avtonomija pomeni to, da bi se davki, ki jih plačujemo, porabili za naše domače slovenske potrebe in da ne bi šli venkaj iz Slovenije drugam. Samostojna kmečka in liberalna stranka pa sta odločno za centralizem. Oči vseh okoli Slovenije so vprte v našo Slovenijo, kako se bomo odločili, ali hočemo imeti avtonomijo ali centralizem. Če volite našo stranko, potem pokažite odločno voljo, da zahtevamo avtonomijo. Slišal sem, da Vas bodo menda vabili na shod. Ali bo shod liberalen ali samostojen, ne vem. Pa je vseeno, čeprav nasprotniki pravijo, da ni. To sem že davno trdil. Takrat so mi rekli, da lažem. Toda sedaj se pa vidi, da je vseno, da so vsi pod enim klobukom. Za skrinjico Samostojne stranke so liberalci. Kdor bere liberalne liste, tisti se je že odločil, kako bo volil. Kam pride, če bi Samostojna stranka v kakšnem kraju kjeršibodi dobila večino! (Dekan se tu obupno sklone in potiplje po prsih.) Če bi se naši odločili za Samostojno stranko, tudi en dan nočem več ostati župnik v tej fari. Saj veste, kako so se Samostojni potegovali za take postave, ki bi zaslužile sveto katoliško cerkev.

Najnovejše proti meni je to, da ne bom smel niti voliti niti izvoljen biti, in sicer zaradi tega, ker nisem precej v nedeljo, ko so zahtevali nasprotniki, se vsedel in napisal krstno potrdilo za nekega samostojneža. Veržniki, tatovi itd. bodo smeli voliti žužemberski župnik pa ne bo smel voliti. Kaj bo šele, če bodo moč priborili! Hodile so deputacije v Ljubljano, da naj mene tukaj ne potrdijo za župnika. Teden za tednom so liberalni listi proti meni pisali. Ko niso nič opravili in sem bil za župnika tukaj potrjen, so rekli, da je škofa sveti duh zapustil, da je mene tukaj za župnika imenoval.

Glejte ljubi moji, sedaj lahko pokažete, — jaz čeprav voliti in izvoljen biti ne smem — z možmi Slovenske ljudske stranke stojim in padem. Tisti, kateri meni zaupate, volite njo, kateri pa ne, kar volite nasprotno, da pokažete nezupanje proti meni! Torej samostojneži, sedaj korajžjo! Jaz sem toliko moč, da bom, če dobe večino, pisal škofu, da grem proč od tukaj. Tudi od nasprotnikov pa pričakujem, da vsaj tisti med njimi, ki niso tukajšnji rojaki, zlasti uradniki, da se bodo hitro potrudili od tukaj kam drugam, če pri volitvah pro-

padejo, da bodo šli, kjer bodo dobili zaupanje.

Torej z našo stranko stojim in padem. Jaz upam, da bom ostal.

Hvaljen bodi Jezus Kristus!»

Tako je govoril žužemberski dekan Gnidovec s prižnice, odkoder bi moral oznanjati besedo božjo! Vsak razumen človek bo rekel, da je to zloraba prižnice, cerkve in vere in da je kancelparagraf resnično potreben, da se cerkve ohranijo njihovevemu pravemu namenu in zavarujejo pred politikujočo duhovščino, ki pozablja na vero in na Boga in ima v mislih vedno in povsod samo koristi klerikalne stranke. Zalostno je, da mora zakonodaja jemati vero v zaščito pred brezvestno duhovščino, ki vero in cerkev zlorablja v svoje umazane strankarske namene. Ako si bo dekan Gnidovec upal na tak način zlorabljati prižnico potem, ko bo enkrat proglašena nova ustava, ga bo prijelo sodišče, ki bo skrbelo, da bo imelo ljudstvo vsaj v cerkvi mir pred politikujočimi duhovniki.

Dopisi.

Iz Poljan nad Škofjo Loko. Občinske volitve v naši občini so se vršile v petek dne 6. maja in se končale s sijajno zmago naprednih strank, združenih pod okriljem »Samostojne kmetijske stranke«, na čelu ji naš dosedanji vrli župan Demšar, za blagor občine vsikdar vneti, ter ljudem brez razlike stanu, vsakemu ustrezajoč, kolikor je največ v njegovi moči. Od 311 oddanih glasov je dobila naša stranka SKS 167, 9 odbornikov, nasprotna, klerikalna pa le 144, 7 odbornikov. Kljub temu, da se je še zadnji dan brala maša za srečen izid volitev, katerega so bili oni sigurni. Tu se je pač pokazalo, da se Bog ne meša v posvetne reči, saj mi si lahko tako mislimo, ali je pa z nami zadovoljen. Lahko je tudi zadnje. Pa ne glede na to kaj in kako, to pa z vso pravico trdimo, da se je vero, oziroma cerkvena opravila tu vporabljala popolnoma v posvetne namene. In tu je vzrok, zakaj vera peša. Ni treba biti Bog ve kako brihtne glave, da bi človek tu ne pričel dvomiti o tej napravi, ki ima služiti vsem drugim kot posvetnim namenom, kdo bo gospodaril v kaki kmetijski občini. Pomislimo: Maša se je brala proti dosedanjemu in tudi prihodnjemu županu Demšarju. On naj ima to moč, da bo vse to preobrnil in odpravil, a sicer naš prijatelj Frlan — Cvajar — je pa ori moč, ki naj bo nekaj rešitelj ali zopetni odrešenik. Kje je

tu tista noiranja moč vere? Kdo ne bo zmajal z glavo! Pa ne sama maša, obče cerkev se je uporabljala zadnji čas v te namene, da se več ni mogla. Pa vse ni nič pomagalo, tudi vsa nekaka strankarska vabila na posamezne volilce iz župnišča, katere so smatrali nekateri, posebno starejši volilci, možje, za nekako cerkveno obveznost, kot spovedni listek. Na pomoč se je poklicalo celo nekega mladega doktorja Stanonika iz Ljubljane prejšnjo nedeljo, da je držal shod, na katerem se je napihaval kakor žaba, da bi bil kmalu počil. Vse njegovo govorjenje je obstojalo v zabavljanju na državo, Srbe, liberalce, pred vsem na samostojneže, na šolo in učiteljstvo ali »šomaštre« kakor jih je dosledno imenoval. Pač ni pomislil, da je tudi njemu dal prvo izobrazbo učitelj, in bi nikdar ne bi postal to, kar je, doktor z visokimi šolami, ki ga pa niso opilele in olikale kakor je pokazal na tem shodu. Nasprotno. Menda — saj tako si lahko mislimo — je pozneje prišel še ob te lepe manire, katere ga je učil njegov prvi učitelj v otročjih letih. Mislimo, in to se sme že zahtevati od vsake stranke dandanes, od vsakega govorника, ki se podaja v javnost, da dostojno nastopa in je previden in dostojen z izrazi. Tedaj, če se govori o duhovnikih, so duhovniki, a ne »farji«. Lahko se obtožuje ali kritizira vsako stranko, tudi osebo in stan, a to se naj zgodi v primerni obliki. Kako vse drugače je govoril na shodu SKS v četrtek govornik tudi iz Ljubljane, tudi z visokošolsko izobrazbo. Nobene žal in neprimerne besede. Povedal je o delu stranke in nasprotnikov, ne da bi bil le z eno besedo koga žalil ali smešil. Nasledki so se pokazali takoj drugi dan pri volitvah. Seveda, SLS ali klerikalci so še vedno kakršni so bili. Povejmo odkrito. Mi smo bili zanič Avstrijanci, vpili sicer tega javno nismo, a s klerikalci je pa danes tako, oni igrajo sedaj to našo nekdanjo vlogo. No, zdaj bo za nekaj časa mir. Tudi naš župnik se bo odpočil in se, saj pričakuje se od njega, ne bo več spuščal v te neprimerne in neuspešne boje in se izpostavljal nepotrebnemu zasmehovanju mladih ljudi, česar je pa sam vzrok, kajti duhovnik mora biti dober in skrben dušni pastir. Končno tudi priznamo, da se je tudi od naše strani delalo, kar se je dalo. In od tega dela se ne sme tudi v prihodnje odnehati. Prihodnost je naša!

Z Trate v Poljanski dolini. Pri minulih občinskih volitvah se je kle-

MANICA: LISTEK.

Očetova zapuščina.

Oče Vrečar je postal za »starega«. I kaj pa je hotel! Pred par leti je srečno prekoračil sedmi križ. Otroke, dva sina in eno hčer, je imel že odrasčene, nu, on se je dovolj dolgo ubijal s skrbmi in težkim delom, ki ga nudi gospodarstvo. Naj pa še mlajši pokažejo kaj znajo, njemu se je za hotelo miru in pokoja.

Vse tri otroke je preskrbel razmeroma prav dobro. Starejšemu sinu je kupil ne daleč od doma kajžico z nekaj zemlje, hčer je omožil k sosedu, mlajšemu sinu je pa izročil domače posestvo, ki sicer ni bilo ravno obširno, toda brez dolga.

Vrečar je bil vseskozi priden in varčen gospodar, zato si je tekom let prihranil precej denarja. Toda potem, ko je kupil sinu kajžico in dal hčeri doto, mu je pošla vsa gotovina. Pa čemu bi mu tudi bil denar! Otroci itak vedo, kaj je on storil za-

nje, torej bodo že skrbeli, da mu ne bo primanjkovalo ničesar. In trdno verujoč, da bodo otroci vršili napram njemu vse dolžnosti, ki jih нареkuje otroška ljubezen, ni tedaj, ko jim je izročal posestvo in denar, zahteval nikakih priboljškov pismenim potom.

Toda stari mož je na svojo veliko žalost kmalu okusil, da se je tudi pri njegovih otrocih uresničil pregovor, ki pravi, da se nehvaležnost plačilo sveta. Sprva so se mu zelo sladkalo in on je bil prepričan, da ga bodo nosili kar po rokah. Polagoma pa so se ohladili in kadar je oče zahteval potrebne obleke, izgovarjali so se drug na drugega, češ, temu ste več dali, naj vam napravi on. To je očeta silno bolelo. Trpel je molče in se kesal svoje prevelike dobrote, toda kaj, bilo je prepozno.

Ker so ga začela kriviti visoka leta in vrhutega ni imel pri hrani nikakih priboljškov, si je včasih zaželel kozarec vina. Ker ga ni imel s čim plačati, je napravil pri krčmarju nekaj dolga. Krčmar je nekaj časa

čakal na denar, potem pa se je obrnil do njegovih otrok in jih prosil, da bi oni poravnali to malenkost.

Sedaj pa so otroci napadli očeta kot sršeni in ga nazivali s pijancem in zapravljevcem. Ako oni, ki ves dan trdo delajo, pije le vodo, naj jo pije oče, ki samo postopa. Dolgov ne bodo plačevali za njim.

To je bilo pa slednjič tudi potrpežljivemu Vrečarju preveč. Molče se je nekoliko preoblekel in se solznih oči odpravil k svojemu mlajšemu bratu Ivanu, v tri ure oddaljeno mesto.

Brat Ivan, precej premožen posestnik, je Vrečarja s prisrčnim veseljem sprejel in ga prav po bratovsko pogostil. Vrečarju je bilo začetkom zelo težko, tožiti lastne otroke, končno se mu je pa le onfajal jezik in povedal je bratu odkritosrčno vse, kako grdo ravnaajo otroci z njim in kako so kričali nanj zaradi tistega dolga.

»Dragi Ivan«, je vzdihnil slednjič ves zlomljen, »svetuj, kaj mi je storiti?«

Ivan se je zamislil, potem pa se hudomušno nasmehnil in dejal:

»Brate, ti si pravzaprav velik bedak. Glej, otroci mi si dal vse, izgovoril si pa nisi ničesar. Seveda, ti si mislil najboljšo. Pa si se zmotil, kakor se zmoti vsak, ki preveč računa na otročjo hvaležnost. Jaz ti hočem nekaj svetovati. To ti bo pomoglo prav gotovo, samo obljubiti mi moraš, da se boš vseskozi strogo držal mojega navodila. Sedaj itak ostaneš nekaj dni pri meni, torej ti že še povem, kaj mislim. A nekaj pa morava storiti že danes. Ali mi nisi nekoč pravil, da imaš neko srečko?«

»Da, imam jo,« je rekel začudeno Vrečar. »Dal sem jo hraniti sinu. Kaj misliš, kdaj bo dvignjena?«

»Najbrž nikdar. Pa to nič ne de. Jaz bom še danes pisal tvojemu sinu, da je ta srečka tu v mestu ravno kar izžrebana in da se dobi nanjo velik dobiček. Naj mi torej srečko takoj pošlje, da morem dvigniti za te denar. Vse drugo ti povem jutri, danes si truden, pojdi večerjat in potem v posteljo!«

rikalna — prima šusteršičijanska trdnjava močno pretresla. Še en tak sunek in od šusteršičijancev ne bo pri nas ne duha ne sluha več. Demokrati smo topot dobro odrezali. Od 24 občinskih odbornikov smo si priborili kar 10 mest. S tem činom je pri nas za vedno odstranjena samopašnost šusteršičijancev. S tem je nadalje vpostavljena v našem občinskem odboru kar najboljša kontrola, ki bo vsem Tratarcem brez razlike le v korist. To bodo vsi Tratarci tudi kmalu občutili in trdno smo prepričani, da bodo sčasoma tudi oni Tratarci, ki so topot kot zaslepljeni še volili klerikalno listo, spregledali ter krenili na pravo pot, namreč proč od škodljivega klerikalizma. — Ako upoštevamo pred vsem znano trobento, ki je nedeljo za nedeljo trobila iz prižnice o brezverstvu, peklu in podobnih strašilih, nadalje, ako vpoštevamo klerikalni shod, na katerem se je ljudstvo troštalo, oziroma farbalo z dobrotami, katere bi nam prinesla takozvana avtonomija, potem če vpoštevamo hujškanje proti našim bratom Srbom v tem zmislu, da našim fantom ne bo treba hoditi k vojakom v Srbijo, če namreč zmagajo klerikalci, nadalje ako vpoštevamo strupeno strastno agitacijo klerikalnih petelinov od hiše do hiše, o priliki boja se je naše može kar na vse možne načine blatilo in napadalo, ako končno še vpoštevamo ves klerikalni agitacijski aparat, namreč Marijino družbo, tretjerednice, Orlice in pa Orle, ki so na večer pred volitvami raznašali neke posebne vrste listke z velikim napisom »samouprava«, (pravilno samoprevara), no potem lahko rečemo, da smo demokrati že topot zmagali. — Vsa čast onim volilcem, ki se niso dali preplašiti in preslepiti, pač pa so neustrašeno in nekako samozavestno volili listo JDS. S tem so ti vse časti vredni volilci dokazali, da znajo misliti z lastno glavoin to je ravno ono, na kar demokrati lahko računamo. Bodočnost je vsekako naša! — Tem potom izreka krajevna organizacija JDS v Gorenji vasi v imenu spodaj imenovanih novoizvoljenih odbornikov, oziroma nemestnikov toplo zahvalo vsem onim tratarskim volilcem, ki so omogočili izvolitev 10 naših mož občinskim odbornikom. Naši novi odborniki, oziroma namestniki nam jamčijo, da prične v novem občinskem odboru novo življenje, ki bo tako v socialnem, gospodarskem, kakor tudi kulturnem oziru pripomoglo k napredku občine! — Naši novoizvoljeni odborniki so: 1. Lov-

ro Oblak, posestnik; 2. Franc Jelovčan, posestnik in trgovec; 3. Janez Ferlan, posestnik; 4. Vencelj Demšar, zidar; 5. Nikolaj Pečelin, posestnik; 6. Pavel Oblak, posestnik; 7. Janko Brejc, posestnik in gostilničar; 8. Simon Seljak, posestnik; 9. Franc Čadež, posestnik; 10. Martin Brence, posestnik. — Namestniki pa: 1. Janez Bogataj, posestnik; 2. Franc Demšar, posestnik (Zadobje), 3. Martin Justin, posestnik; 4. Matevž Inglič, posestnik; 5. Jožef Čadež, posestnik (Trata 3); 6. Janez Dermota, posestnik; 7. Janez Peternej, posestnik (Žir. vrh); 8. Anton Pintar, posestnik; 9. Anton Tavčar, posestnik; 10. Blaž Bizjak, posestnik.

* **Iz Dobrove pri Ljubljani.** Pri nas se je dne 17. aprila t. l. ustanovila podružnica Jugoslovanske Matice. Znamenje, da se tudi pri nas zavedajo, da moramo z vsemi močmi podpirati naše brate, ki jéce pod tujim jarmom.

• **Z Dolenjskega nam pišejo:** Klerikalci agitirajo povodom občinskih volitev po vseh občinah z največjo vnemo. Še celo iz Ljubljane prihajajo klerikalni agitatorji reševati potapljač se klerikalizem. Tega, kar delajo klerikalci, nobena druga stranka ne dela. Neki župnik je naročal dekletu, naj pove svojemu bratu, da bi prišel k njemu, da mu bo dal 50 kron za stroške, ker bo šel s kaplanom na shod v Novo mesto. Tako torej: denarja imajo dosti, da plačujejo z njim udeležnike na svojih shodih, za zvonove in vse drugo pa okolu beračijo!

= **Iz Koprivnika pri Kočevju.** Iz 21 vasi obstoječa naša občina je bila v avstrijskih časih pravo nemško sršenovo gnezdo in razmere se niti v Jugoslaviji niso spremenile. Dne 12. maja 1919. je bila na Kočevskem prava revolucija proti državi, ki sta jo vodila župnik Schauer in učitelj Trebinkel. Tedanji in sedanj župnik Schauer je takrat izjavil, da bo vse Slovence iz Koprivnika iztrebil. Slovenci so bili v veliki nevarnosti in morali so se zaklepati v svoje domove, a oddahnili so si še-le potem, ko je prišel okrajni glavar z večjim oddelkom orožnikov. Radi teh dogodkov je bil odstavljen takratni župan, zagrižen Nemec Wuchne in gerentstvo se je izročilo najmirnejšemu kočevarju Agnitschu. Župnika, učitelja, župana in še nekaj drugih so takrat zaprli za tri tedne, potem sta se pa župnik in učitelj vrnila — na svoja odgovorna mesta, mesto da bi bila oba pognana čez mejo! Pri taki po-

pustljivosti mora že itak predrznim kočevarjem še bolj zrasti greben! Radi protidržavnega rovarjenja koprivniških kočevarjev je bila poslana na okrajno glavarstvo obširna ovadba. Okrajno glavarstvo je poslalo ovadbo koprivniškemu orožništvu v svrhu poizvedovanja, čez par dni je pa že vsa koprivniška javnost vedela zakaj se gre, ker so orožniki — meso da bi stvar držali tajno — vse povedali svojim kočevarskim prijateljem, potem so pa poročali okrajnemu glavarstvu, da ni bilo v Koprivniku nič posebnega, četudi so vsi vedeli, da so kočevarji naravnost nesramno izzivali Slovence in upili proti naši državi. Kakor se vidi, tudi orožniki pri nas niso zanesljivi, saj je vodja postaje Fritz, ki je hujškal vojaške obvezance, da ne bi sledili pozivu, ako bi bili klicani na vojaško službovanje! Sploh so tukajšnji orožniki enaki kočevarskim hujškačem proti državi in Slovenci kar razumeti ne moremo, kako je to mogoče, da se nahajajo taki nezanesljivi ljudje v naši orožniški službi. — Tudi se trudijo Kočevarji, na vse načine, da bi Slovence uničili gospodarsko. Slovenec tukaj ne more dobiti v najem niti koščeka zemlje, ki jo je dosti, ker mnogi posestniki niso doma, ampak v najem dobijo zemljo samo Kočevarji, celo po več posestev en sam, samo da Slovenci ne dobijo nič! Te razmere se morajo spremeniti, vsaj v svoji svobodni domovini mora postati Slovenec na svoji zemlji tudi svoj gospod! Dosti je, da Nemci tako neusmiljeno preganjajo Slovence na Koroškem — ali nas bodo preganjali in strahovali celo v naši svobodni narodni državi? V kočevske razmere se mora poseči z odločno roko in napraviti konec nemškemu nasilju in protidržavnemu rovarjenju kočevarskih vsenemcev!

Iz Marije Gradec pri Laškem. Tudi pri nas se je povodom občinskih volitev malo gibalo, ampak to gibanje še nima prave moči, ker je občina skoraj vsa podvržena mračnjakom in zato volilcev sploh ne bo. Pred kratkim časom so občinski »svetniki« pobirali doneske za tiskovni sklad Kmetске Zveze in so hodili kot berači od hiše do hiše. Občinski odbor naj bi se rajše brigal malo za občinsko gospodarstvo, ne pa samo za agitacijo. Občinska pota so v takem stanju, da se jih ob slabem vremenu ne more rabiti in skrajni čas bi že bil, da se izvršijo nujno potrebna popravila, ker sicer se utegne zgoditi, da se vsi

občani potopijo pri prvem večjem dežju.

Iz Nove Štife pri Gornjem gradu. Imeli smo občinske volitve, pri katerih so zopet zmagali klerikalci, ki so se pa tudi poslužili vseh dopustnih in nedopustnih sredstev, samo da so dosegli zmago. Volilce so skupaj vlačili in tudi vozili, mnogim so pa celo žugali, da bodo kaznovani, ako ne pridejo voliti. In sedaj se bo naš Alberček lahko malo naspal, česar si že dolgo ni privoščil, ker je »delal« noč in dan, t. j. hodil od hiše do hiše in agitiral. Enako tudi šmiklavčki mežnar, ki ima cerkev vedno zaprto. Tudi čevlje imata gotovo oba zelo raztrgane, saj sta toliko tekala od hiše do hiše, iz vasi v vas. (Pripomba uredništva: Priobčujemo ta dopis, mislimo pa, da se župnikovi agitaciji nihče ni resno postavil v bran, ker drugače ne bi mogli biti izvoljeni sami klerikalni odborniki. Dokler se bo pred kakim župnikom vse treslo in se ga balo, dotlej bo župnik po svojih kimovcih gospodar v občini.)

Iz Mokronoga. Pri volitvi v občinski zastop v Mokronogu je zmagala samostojna kmetška stranka. Nasprotniki od SLS so agitirali z vso silo ter celo na cerkev na žalostni gori pritrdili zamazane plakate ter s tem oskrunili božji hram, kar je vsakdo obsojal. Vsako sredstvo jim je dobro. Mi samostojni pa pravimo: Sram vas bodi, pogorelci!

Gospodarstvo.

= **Puškarska industrija v Sloveniji.** Vsled za Jugoslavijo nesrečnega koroškega plebiscita, so bili prisiljeni slovenski puškarji v Borovljah (Ferlach) se izseliti in prenesti svojo puškarsko obrt v drug kraj — v Jugoslavijo. Kot svoje novo bivališče in industrijsko središče so si izbrali prijazno mesto Kranj in se združili v zadrugo pod trdtko Puškarna v Kranju. Ker je nabavila puškarna najmodernejshe stroje, bode izdelovala lovske puške po boroveljskih in najmodernejših svetovnih vzorcih. Izvršuje vse v puškarsko obrt spadajoča popravila kakor tudi predelavo sistemov pušk. V zalogi ima vsakovrstno orožje, revolverje, pištole, municijo vseh vrst in vse druge lovske potrebščine. V Kranju se ustanovi državna strokovna puškarska šola in državna preizkuševalnica pušk. S prenosom sedaj prve in edine puškarske obrti v Jugoslaviji se je napravil zopet korak dalje v napredku naše industrije.

= **Naša setev.** Pri nas je padlo dovolj dežja, veliko manj ga je pa padlo v Vojvodini, tej žitnici Jugoslavije. Ampak tudi tam ga je padlo toliko, da se je setev močno popravila in upati je, da bomo tudi letos imeli žita dovolj ne samo za lastno uporabo, temveč tudi za izvoz.

= **Izvoz žita.** Ker se je izboljšalo stanje setve in s tem odpadla nevarnost pomanjkanja hrane, je sklenil ministrski svet na predlog finančnega ministra Kumanudija, da se dvigne prepoved izvoza pšenice, pšenične moke. Tako je zopet ustvarjen oni položaj, v katerem smo se nahajali pred izdano prepovedjo. Od slovenskih gospodarskih krogov doznavamo k temu, da si je sosedno inozemstvo, ki je doslej kupovalo pri nas žito in moko, nabavilo žita iz Amerike in Japonske. Poroča se nam, da so kupile razne tržaške trdtkke na Japonskem moko po 12 kron 50 vin. postavljeno v Trst. Ta moka dospe v Trst približno čez mesec dni. Takrat ne bomo mogli več konkurirati v Trstu. Tudi ameriška moka se že bliža počasi oni ceni,

Ker je bil Vrečar res do smrti utrujen, je rad ugodil bratovemu navesetu. Ivan je pa še isti večer pisal po srečko ter jo potem čez par dni tudi prejel.

Vrečar je ostal v mestu štirinajst dni. Prijazni brat ga je ves čas dobro gostil, oblekel ga v novo obleko ter ga podučeval, kako se mu je ravnati, ko pride domov. Ob slovesu mu je stisnil v roko precej denarja. Vrečar se je ves ginjen toplo zahvaljeval ter sveto obljubljaj, ravnati se točno po bratovem navodilu.

Ko se je vrnil v domačo vas, je stopil najprej v gostilno. Krčmar, prej tako hladen, je sedaj kar pritekel k Vrečarju in ga sladko izpraševal, kaj izvoli jesti in piti. Toda Vrečar je bil redkobeseden. Naročil je četrtinko vina in dejal:

«Povej koliko sem ti od preje dolžan? Sedaj lahko plačam.»

«Oh, saj se ne mudi,» je hitel krčmar. «Tisto malenkost, misliš? Saj ni vredno da bi človek govoril.»

Vrečar pa ni odjenjal. Poravnal je ves dolg, izpil vino in naglo odšel.

Ko se je bližal domači hiši, mu je pritekel naproti sin gospodar in mu klical že od daleč:

«Oj očka, za božji čas, kje vendar hodite tako dolgo? Tako sem v skrbeh za vas. Pojdite brž v hišo, da se ne prehladite. Pa lačni ste gotovo, kaj?»

Preden je mogel starček odgovoriti, sta že prihitela izza ogla starejši sin in hči. Vsi trije so bili kakor med in vosek.

Oče pa se je zadovoljno smehljaj in stopil v hišo. Izpod suknje je izmotal lično železno škrinjico, postavil jo na mizo in rekel:

«Tole sem prinesel. V skrbi, da bi morda kedaj v kaki skušnjavi preveč ne vzel ven, niti ključka nisem vzel seboj, nego pustil sem ga pri bratu. To namreč mora biti vse za vas. Po moji smrti pa škrinjico odprite in se razdelite kakor vam drži.»

To rekši je vzel škrinjico in jo postavil pod svojo posteljo. Sinova in hči so pa široko odprli usta in vnovič so ponujali očetu jedi in pijače.

Odslej se je Vrečarju obrnilo na bolje. Otroci so ga oskrbovali z vsem potrebnim in tudi vina so mu nanosili toliko, da mu ni bilo treba hoditi v gostilno.

Od tedaj so pretekla štiri leta. Vrečar je bil vseskozi čvrst in krepak in morda bi ostal še nadalje, da se ni tisti čas pritepla v vas huda vročinska bolezen in zgrabila poleg drugih tudi njega. Po tridnevni boleznij je mirno zatisnil trudne oči k večnemu pokoju.

Ni se še dobro ohladilo očetovo truplo, ko so otroci siloma odprli škrinjico. Pa — joj — namesto denarja so našli — črepinje, železne drobce in podobno šaro. Na dnu pa je ležal listič s sledečo vsebino:

«Dragi otroci! Da se ovarujete na starost nesreče, vam svetujem: Ne dajte svojim otrocim čisto vsega premoženja iz rok, kot je to storil vaš oče!»

ki bo mogla uspešno konkurirati našim izdelkom v naši državi sami vkljub naši uvozni carini. Današnja uvozna carina 20 dinarjev v srebru na 100 kg komaj še štiti domači produkt. Pri malem zvišanju ameriških cen, oziroma pri zbolšanju naše valute, bi imela uvozna carina še samo za državno blagajno kot finančna carina koristi, producenta-kmeta pa ne bi mogla nič braniti.

— **Izdelovalnica črk.** V Zagrebu se ustanavlja podjetje za vlijanje črk. Za podjetje se zanimajo tudi razne zunanje tvrdke, ampak večji del denarja bo zbrano v Jugoslaviji. Sedaj dobijamo tiskarske črke iz inozemstva in zagrebška livarna črk bo prva v Jugoslaviji.

— **Tovarno za šolske klope** so zgradili v Mostarju v Hercegovini domači podjetniki. Izdelovala bo tovarna do 7000 klope mesečno in tudi razne druge šolske potrebščine.

— **Veliki vzorčni semenj v Ljubljani.** V Ljubljani se vrši v dnevih od 13. do 24. avgusta 1921. «Ljubljanski veliki semenj». Opozorjamo interesirane trgovske, obrtniške in industrijske kroge v njih lastno korist še enkrat na to prireditve, ki nudi vsakomur najlepšo priliko za najizdatnejšo reklamo. Podjetja in posamezniki, ki nameravajo porabiti to priliko, da seznanijo širši trgovski svet s svojimi proizvodi in se zato nameravajo udeležiti s svojimi proizvodi omenjenega semnja, dobe brezplačno prijavnico in sejmski red z izčrpnimi navodili in podrobnimi pogoji vsak dan v pisarni «Ljubljanskega velikega semnja» v Ljubljani, Turjaški trg št. 6, II. nadstr. Oglasiti se je osebno ali pismeno. Ker se prijave razstavljalec na semnju sprejemajo samo do 31. maja 1921., se pozivajo vsi zainteresirani, da dopolnijo prijavnice, izpolnjene s potrebnimi podatki, najkasneje do naznanjenega roka na sejmski urad.

— **Mariborska eskomptna banka** otvori svojo podružnico v Zgornji Radgoni.

Politični pregled.

Na Slovenskem se vršijo še vedno občinske volitve,

ki pokazujejo močno nazadovanje klerikalne stranke. Do sedaj so bile skoraj vse slovenske občine v klerikalnih rokah, sedaj jih pa izgubijo klerikalci gotovo vsaj polovico. To je nazadovanje, ki je tem bolj občutno, ker se nahajajo klerikalci v opoziciji, vsled česar jim je bila agitacija močno olajšana. Naša mlada država se še-le urejuje in naravno je, da spremljuje to urejevanje večje težave. Klerikalci izkoriščajo te težave in vpijejo, da so vseh teh težav krivi demokrati in samostojneži, ki so na vladi. Tega, seveda klerikalci ne povedo, da so bile težave takrat, ko so bili oni na vladi, še večje kot so danes, ko se razmere v splošnem vendar-le zboljšujejo. No, pa ljudstvo to samo uvideva in zato obrača klerikalcem hrbet.

V ustavotvorni skupščini se vrši dalje

razprava o ustavi,

v kateri so se naši klerikalci in komunisti pošteno osmešili. Komunist Fabjančič je samo napadal na vse strani, klerikalec Klekl iz Prekmurja je pa govoril o — katekizmu. V Prekmurju je bil namreč do sedaj v šoli v rabi stari katekizem, pisan v prekmurškem narečju in v madžarskem pravopisu in poverjenišvo za prosveto je odredilo, da se ta katekizem odpravi in vpelje slovenski katekizem, ki je v rabi v vseh slovenskih šolah. To smatra župnik in po-

slanec Klekl za napad na katoliško vero! Seveda so se mu vsi smejali, kakor se morajo sploh smejati klerikalnim poslaneem, ki vedno prihajajo s takimi neumnostmi na dan. Kmalu bo glasovanje v vprašanju ustave in lahko se zgodi, da doživimo iznenadenje. V posebnem članku poročamo

o klerikalnih kravjih kupčijah

glede ustave, ampak ne verujemo, da bi večinske stranke privolile v to, da bi izpustile iz ustave kancelparagraf samo zato, da bi tudi klerikalci glasovali za ustavo. Kancelparagraf je nad vse potreben, cerkev se ne sme zlorabljati v strankarske namene, ona naj se porablja samo za bogoslužje in za nobeno drugo reč. Politiziranja v cerkvi so že vsi siti in kancelparagraf naj to politiziranje odpravi.

Naši odnosi nasproti Italiji so stopili v novo fazo razvoja. Do sedaj je delala Italija z nami kar je hotela, sedaj se je pa naša vlada postavila odločno po robu in takoj je

Italija odnehala,

četudi se je že zdelo, da pride do preloma. Med našo državo in Italijo se namreč vršijo pogajanja za sklenitev trgovske pogodbe. Italija je stavila naši državi take zahteve, da se je jasno videlo, da nas hoče gospodarsko zadušiti in izkoriščati na vse mogoče načine. Zahtevala je pravico ribištva za italijanske ribiče ob naši dalmatinski obali; zahtevala je, da se njej izroči vsa obalna plovba med našimi pristanišči in po vrhu je še zahtevala, da dovolimo Italijanom gradbo in upravo železnice proge med italijanskim Zadrom in našim Kninom, tako, da bi bil Zadar priključen našemu železniškemu omrežju, kar bi mu — na škodo naših mest — omogočilo gospodarski razvoj in obstoj. Italijanska vlada je naravnost žugala, da ne izprazni našega ozemlja pri Reki in v Dalmaciji vse dotlej, dokler ne privolimo v vse te njene zahteve. Naša vlada je vendar vse te nesramne zahteve odklonila in Italija bo vseeno že do 15. t. m. izpraznila vse naše ozemlje in potem še-le se bomo pogajali o trgovinski pogodbi. To je lep naš uspeh, z našo odločnostjo smo prisilili Italijo na popušcanje, ker njej je trgovinska pogodba bolj potrebna kot nam. Mi bi brez trgovinske pogodbe z Italijo lahko izhajali, Italija pa prav težko brez pogodbe z našo državo.

Sicer so pa razmere v Italiji naravnost obupne. Tam se sedaj vršijo

krvavi volilni boji,

kakršnih ne poznajo nikjer drugje na svetu. Fašisti napadajo in ubijajo socialiste, zažigajo njihove domove, ti jim pa vračajo milo za drago. Pod fašistovskim nasiljem trpijo zelo mnogo tudi naši zaslužni bratje, ampak od njihove znane in preizkušene zavednosti pričakujemo, da častno izvojujejo volilni boj in s tem dokažejo, da so prišli pod italijansko gospodstvo proti svoji volji.

Od posebne važnosti za vso Evropo je sklep nemškega parlamenta, da

Nemčija odneha

v zadevi vojne odškodnine in sprejme vse zahteve zaveznikov. To je velikanski uspeh francoske politike, ampak ker je ta uspeh zgrajen na sili, nima Francija posebnega vzroka veseliti se preveč tega uspeha. Nemčija je danes popolnoma na tleh, ona bo morala desetletja delati in stradati — za Francijo. To bo pa ustvarilo globoko nepremostljivo sovraštvo, od katerega Francija ne bo imela nobenih koristi, ker bo morala biti vedno do zob oborože-

na, da je ne bi Nemčija lepega dne napadla. Nasilje poraja odpor in vsakdo, ki se mu stori sila, se pripravlja na maščevanje. Tudi Italija je nad nami izvršila nasilje in zato med nami nikdar ne bo prišlo do odkritega prijateljstva, sovraštvo bo vedno večje in močnejše in prišel bo dan, ko bomo mi zahtevali našo pravico in jo bomo tudi našli, ker si jo bomo sami vzeli.

Tudi na vzhodu Evrope se pripravljajo važne spremembe, ki pomenjajo popoln

preobrat na Ruskem,

ker se boljševiki vedno bolj odmikajo od svojega programa in odnehujejo na vseh koncih in krajih. V prvi vrsti so oni popolnoma opustili komunizem na kmetih in vračajo njegovo prostost kmetu v razpolaganju z njegovimi pridelki. S tem je položen temelj obnovi Rusije, ker ako postane kmet zopet samostojen gospodar, se bo tudi vse drugo uredilo. Mi smo imeli prav, ko smo pisali, da se more Rusija obnoviti samo od znotraj s svojo lastno močjo in ne od zunaj. Za nas bo seveda, obnove Rusije velikanskega pomena, ki bomo imeli v veliki, močni, obnovljeni slovanski Rusiji tako zaslombo, da se nam ne bo treba bati nikogar. Prej ali slej mora priti do bratske zveze vseh slovanskih držav in potem bomo mi najmočnejši sila na svetu in močno, ali po svoji naravi miroljubno Slovanstvo prinese človeštvu pravični mir.

Novosti.

* **Princeza Jelena v Ljubljani.** Na poti v London se je preteklo nedeljo ustavila v Ljubljani kraljeva hči in sestra regentova, princeza Jelena. Razgledala je Ljubljano, ki ji je zelo ugajala, posebno razgled z ljubljanskega gradu.

* **Občinske volitve v Beli Krajini.** Belokranjci so se pri občinskih volitvah posebno dobro odrezali. V devetih občinah je bila samo lista samostojnih kmetov, v 18 občinah je pa napredna večina! Skupno je bilo oddanih okoli 70 odstotkov naprednih glasov! To je pač lep napredek in Beli Krajini vsa čast!

* **Zamenjava denarja.** Eno-, dvo- in desetkronski bankovci se zamenjajo še do konca tega meseca, ako so pravilno žigosani, potem pa izgubijo vsako vrednost. Tudi bo v teku tega meseca vrnjeno onih odtegnjenih 20 odstotkov pri markiranju bankovcev, v kolikor odtegnjeni znesek ne presega tisoč kron. Železni 20vinski avstrijski novci nimajo nobene vrednosti in jih državne blagajne ne sprejemajo.

* **Nov šolski zakon.** Ministrstvo prosvete je sklicalo komisijo, ki naj sestavi načrt novega šolskega zakona, veljavnega za vso državo. Šolska obveznost bo trajala osem let, da bodo otroci res kaj imeli od šole in ustanovi se veliko število novih meščanskih šol. Nova šola se lahko ustanovi, ako je v kraju vsaj 30 šoloobveznih otrok. Vse šolstvo je državno in pouk se vrši povsod v državnem jeziku. Država prevzame vse dosedanje zasebne ljudske in meščanske šole. Po tem novem šolskem zakonu, ki bo izdelan v glavnem po predlogih slovenskega naprednega učiteljstva, napravimo na šolskem polju velik korak naprej in z našim šolstvom bomo res lahko zadovoljni, ker ono bo prineslo ljudstvu pravo prosveto. Sedanjim ministrom prosvete Svetozar Pribičević je klerikalcem trn v peti ravno zato, ker hoče dvigniti šolstvo na visoko stopnjo, kar pa klerikalci ne všeč, ker oni bi najraje videli, da bi ljud-

stvo ostalo čim bolj nevedno, da bi duhovščina na vse večne čase neomejeno gospodarila nad njim in ga držala v svojih krempljih.

* **Nov šef zdravstvenega odseka.** Po smrti pok. dr. Ivana Oražna je bilo izpraznjeno mesto načelnika zdravstvenega odseka za Slovenijo. Sedaj je imenovan na to mesto dr. Otmar Krajc, dosedanji mestni fizik v Ljubljani.

* **Naš novi vojni minister** bo najbrže general Hadžić, sedanjí poveljnik IV. armade v Zagrebu. Dosedanji vojni minister general Jovanović je nenadoma umrl. General Hadžić je vodil v svetovni vojni v Dobrudži jugoslovanske dobrovoljce, ki so kot avstrijski vojaki prišli v rusko vjetništvo, tam so se pa zbrali v jugoslovanskem vojnem zboru in so se borili za osvoboditev svoje domovine izpod avstrijskega jarma.

* **Češki pevci v Ljubljani.** Na binkoštno soboto priredi v Ljubljani koncert znamenito češko pevsko društvo «Hlahol» iz Prage, s 120 pevci in pevkami. Društvo priredi koncerte tudi v drugih večjih jugoslovanskih mestih. Na ta način se stori veliko za medsebojno zblizanje med obema bratskima narodoma. Čehoslovaki so naši edini odkritosrčni zavezniki in zato bo tudi pevsko društvo «Hlahol» pri nas povsod sprejeto z bratsko ljubeznijo.

* **Ruski učenjaki trpijo lakoto.** Znameniti ruski pisatelj Maksim Gorkij je objavil v finskem časopisu proglas celemu svetu v katerem prosi pomoči za zastopnike ruskega izobraženstva. V Rusiji je štiri do pet tisoč učenjakov, katerim preti nevarnost, da umro od lakote.

* **Železniška proga Maribor-Špilje-Radgona-Ljutomer.** V Celovcu so se vršile te dni pogajanja med našimi in avstrijskimi zastopniki radi ureditve železniškega prometa med obema državama. Pri tej priliki se je uredilo tudi silno važno vprašanje prometa na železniški progi Maribor-Ljutomer, ki teče deloma (od Špilja do Radgone) po avstrijskem ozemlju. Ako obe vladi potrdita dogovor, potem bodo že od 1. junija vozili naši vlaki od Maribora do Ljutomera deloma po avstrijskem ozemlju. To bo velike važnosti za ljutomerski okraj in za Prekmurje.

* **Cestna zveza Maribor-Apaška kotlina,** po kateri bo Maribor zvezan s kraji ob reki Muri, bo veljala 7.500.000 kron in sicer samo gradnja, brez odkupa zemljišč. Dve tovarni, ki ležita ob projektirani novi cesti, bosta morali tudi prispevati k stroškom, v glavnem bo pa stroške nosila država. Ta cesta bo za promet na naši severni meji velike važnosti.

* **Nove tobačne tovarne.** V Bosni in Sloveniji se obstoječe tovarne tobaka znatno razširijo, v Srbiji se pa postavi nekaj novih tovarn. S tem se hoče povečati predelavo tobaka, ki ga je v naši državi dovolj in bi ga lahko izvažali.

* **Nemci in Italijani** so bili vedno prijatelji, kadar se je šlo proti nam. Tudi sedaj so avstrijski Nemci na strani Italijanov in graška «Tagespost» piše, da se bo po volitvah v italijanski parlament spremenila rapsalska pogodba — v našo škodo, seveda, naj Nemci pazijo, da se kaka druga pogodba ne spremeni — v njihovo škodo.

* **Tihotapci dolarjev.** V Mariboru so prijeli dva tihotapca, ki sta prinesla iz Avstrje skupaj 15.000 dolarjev. Denar je bil tihotapljen in zato zaplenjen.

Svetovna vojna.

Dalje.

Da ne čuti tega dneva,
ki se zove Vidov dan,
da ljubezen ga ogreva
le za Avstrijo in zanj.

Klanjaj zdaj se, Sarajevo,
klanjaj, klanjaj se do tal,
zvesto mesto ti kraljevo!

Skozi mesto Sarajevo
pestra množica šumi,
tu na desno, tam na levo
vse nemirno se drvi.

Tu huzarji, tam žandarji
delajo po cesti red,
tam se dere nad redarji
komandant od jeze bled.

Tu dragoni, tam kanoni,
godba igra po ulicah —
tam vrste se bataljoni,
Srbom v opomin in strah.

Tu na konju se prikaže
rdečehlači general,
(vsepovsod skrbijo straže,
da prevelik ni naval).

Že hite avtomobili
slavna vlada v njih sedi,
pol prijazno, pol po sili
«Živio» narod jim kriči.

In za njimi urno jaha
dekoriran komandant,
množici z rokami maha:
bliža se Franc Ferdinand...

Tiho, tiho... Sred parade
pridrči avtomobil...
tu na cesti bomba pade —
dim za njo se je kadil...

Vse drvi, kriči in bega:
gnječa raste spred in zad,
po vsem mestu se razlegá:
«Zgodil se je atentat».

Pok odmeva čez vse mesto
konec slavlju je povsod
vojska izpraznjuje cesto:
zdaj gorje ti, srbski rod.

Sarajevo, Sarajevo,
danes je tvoj Vidov dan,

Zabrnijo brzjav
in zapoje telefon —
en glas gre po vsej državi:
mrtva ona je in on...

Ko na Dunaju so brali,
kar je vedel že ves svet,
koj ministri so se zbrali
na ministrski posvet.

«Zdaj je jasno» Berthold pravi,
zdaj ne dvomi nihče več,
da krivica se popravi,
mora odločiti meč.

To dolžnost je sveta naša,
in junaški naš pohod
naj si mi več ne odlašá
tu imamo svoj povod.

A k besedi se oglasi
feldcajmajster Krobatin:
«Res prišli so resni časi,
to strašanski je zločin,

vendar o vojaški stvari,
treba resnih je razprav,
čez en mesec se udari
v presenečenje držav.»

«Maščevanje, maščevanje»
Konrad Hetzendorf kriči,
«Zame je že vojno stanje,
tu je tekla naša kri.»

Vendar to so odločili,
da vsled situacije,
velesilam izročili
bodo informacije,

«Da v Belgradu je zarota,
srbske bombe so od tam,
dobro so nam znana pota,
kod prinesli so jih k nam.

Srbi v narodni obrani
se organizirajo,
in upor na naši strani
skrivoma podpirajo.

Proti taki anarhiji
ni storila vlada nič,
saj oporo v dinastiji
ima sam Pribečević...

Skrivna srbska propaganda
obrodila je svoj sad,
nam ubil je Ferdinanda
Sarajevski atentat.

Zato v Srbijo poslali
bomo ekspedicijo,
v Kragujevcu preiskali
bomo vso municijo.

da pred svetom se dokaže,
kdo na dvoru je sokriv,
preiskale naše straže
bodo dvorni ves arhiv,

vendar suvereno pravo
bomo rešpektirali,
in ne bomo za državo
prav nič anektirali.

le morilce kaznovali
bomo kot je običaj,
ko se bomo maščevali
se povrnemo nazaj».

Ko izdal je to izjavo
avstrijski kabinet,
vsak se držal je za glavo
skoraj je obupal svet.

Diplomati in juristi
so študirali ta trik —
v tem zagnali žurnalisti
so krvavi bojni krik.

Tiskali so nekrologe
in politizirali,
čez balkanske so nadloge
ostro kritizirali.

«V žalosti srce se trese,
ko premišljamo to vest» —
zapisala «Freie Presse»,
«težka naša je boleost.

Kar se v Srbiji dogaja,
to slovanski je sistem,
da se zaduši ta vstaja,
to naš prvi je problem».

«Evgen, vitez plemeniti
vzel je svoj čas Beligrad,
to bo treba spet storiti»,
pisal «Wiener» je «Tagblatt».

«Tam se snujejo zarote,
v rokah imamo dokaz,
tako vrača Srb dobrote,
ki prejel jih je od nas».

«Za vso našo monarhijo
zdaj najvišja je dolžnost,
da trpimo z dinastijo»,
napisala je «Reichspost».

«Srbi narod so barbarski
motijo svetoven red,
njihov dvor in rod vladarski
je nevarnost za ves svet.

«Črna roka» k nam posega
nihče pred njo varen ni,
kaj nastalo bo iz tega,
če se Srb ne ukroti.

(Dalje prihodnjič.)

Proga Ročevje - Moravice.

Zaradi velike važnosti predmeta priobčujemo po «Jutru» članek o tej železniški progi, ki je za slovenske dežele prvovrstne važnosti. Članek se glasi:

Čitamo sedaj večkrat v naših listih kraje in dalje razprave o prednostih oziroma nedostatkih podaljšanja kočevske in pa belokranjske železnice. Gre se kakor znano za primeru med progama Kočevje—Moravice in Črnomelj—Ogulin. Ena stranka hvali belokranjsko progno kot edino zveličavno — druga stranka takorekoč ne reagira mnogo. Katera progna je boljša, je težko reči, lažje je odgovoriti, **katera je nujnejša.** Lahko trdimo, da je iz stališča sedanjih razmer kočevska progna vrednejša, da se postavi takoj. Argumentiranje s tem, da Reka ne bo naša in da bi celo luko Baroš izgrubili ni točno; posebno pa ako se pomisli, da danes Ogulin in Split tudi še nista spojena in tudi še najmanj 1—2 leti ne bodeta. Tudi nikdo še ne ve, če gava bo Reka in kako bo z luko Baroš, ker opazamo, da se marsikaj vrši drugače, kot je kakšna mirovna pogodba sklenila. In vsak način je Sloveniji morje preko Reke bližje nego preko Splita in neizmislno bi bilo, voziti naš tovor preko Ogulina, ob morju takorekoč notri do Splita.

Računajmo! Proga Ljubljana—Split preko Črnomlja ima dolžino 508 km. Od te proge je še v gradnji kos med Gospičem in Kninom; kredit za Črnomelj—Vinico—Ogulin še ni dovoljen. Ceta ta progna je sicer na prvi pogled lepa, direktna progna, toda, koliko pa jo je, ki je premenjena za brzi promet. Ljubljana—Novo mesto ima dovoljeno najvišjo brzino 40 km na uro, od Novega mesta do Črnomlja se nahajajo klanci do 23‰. Nato bi prišel res lep, raven kos do Vinice in od tod srednjeveški del do Ogulina. Od Ogulina dalje do Gospiča vozijo po takozvani liški železnici z brzo 45 km, ker je kakor čujemo tudi ta progna bolj lokalnega nego glavnega značaja. Med Kninom in Splitom nahajamo prosto lokalno progno z usponi do 25‰, ki nima niti sposobnosti nositi težkih vlakov ter le 200 m polmera v ovinkih. Ta se mora vsa pregraditi v dolžini 132 km. Poleg tudi vse postaje itd. Ceta progna Ljubljana—Split je še velik problem, ki čaka še dolgoletno rešitev.

Ljubljana—Reka ali Baroš ima dolžine največ 203 km. Od celotne proge je zgrajenih 159 km in sicer 89 km kot enotirna glavna progna Moravice—Reka in 70 km kot enotirna lokalna progna Ljubljana—Kočevje. Razlika v dolžini je 305 km, ki igrajo vendar v tarifnih ogromno vlogo. Ako pomislimo samo časovno, potrebuje tovor po progi do Reke ⅓ manj časa nego do Splita. Naj bo progna še tako gorata, je jasno, da bo tovor iz Ljubljane do Reke prišel ceneje in hitreje na Baroš nego v Split. Ako sedaj primerjamo še potrebna dela, za spoj obeh mest, potem vidimo, da je treba zgraditi na novo še največ 44 km (po najdaljši varianti) ter pregraditi 70 km, med tem ko se mora pregraditi za spoj Ljubljano—Split skupno 208 km ter nanovo zgraditi 39 km od Črnomlja do Ogulina in 110 km od Gospiča do Kuina. Račun je jasen, da je momentano celotni spoj Ljubljana—Reka hitrejši in cenejši izpeljiv nego Ljubljana—Split. S tem moramo računati, četudi nismo načeloma niti proti spoju Črnomelj—Ogulin. Potreben bo tudi, osobito, ko bo liška železnica končana. Tedaj šele bo stopilo to vprašanje v odločilni štadij.

Kar se tiče proge Kočevje—Moravice je mišljenih tam več variant. Interesanti lokalnih krogov si žele eno varianto, tranzitni interesi govore za drugo varianto, ki bodi krajša, manj hribovita in naj spaja samo Kočevje z Moravicami. Opišimo na kratko obe.

Da se pripoji celo slovensko pokrajino ob Kolpi na že obstoječe omrežje proti Ljubljani, odnosno Reki je namen prve variante, ki se dotika več važnejših krajev kakor Banjaloški okoliš, Brod na Kolpi itd. Kdor pozna bogastvo omenjenih krajev na pragozdih osobito mehkega lesa, ki segajo od Kočevja do Čabra, ob celi Kolpi obojestransko, ta ve ceniti to varianto iz gospodarskega stališča; saj bi dajala najmanj 20.000 do 25.000 vagonov lesa na leto za eksport proti Reki. Ako pripojimo k temu še kočevske in ribniške gozdove, ki dajejo letno tudi okoli 20.000 vagonov lesa, dobimo že tu ogromen lokalni promet. Ta varianta ima dolžino nekako 44 km. Z ozirom na tranzitni promet, ne oziraje se na pravkar navedeno kolpsko dolino in možnost njene eksploatacije se je sestavila varianta Kočevje - Srpske Moravice. Ta ne tangira nobenih krajev in ima dolžine 38 km.

Vsekakor je gotovo, da bodo dejajna transiranja prinesla kmalu razjasnitev tudi v tem zmislu, ali se naj odloči za lokalne interese spojena z tranzitnimi, ali pa samo za tranzitne neglede na lokalne. Po našem mišljenju ne gre zametavati nobenih. Zakasnitev, ki bi nastala tranzitnemu tovoru bi bila malenkostna (le 6 km razlike.) Obe progi sta mišljeni kot glavni progi s težkimi tirnicami, dolgimi postajami, tako da bi bilo zadosti prostora za vse. — Točni računi nam kažejo, da bi potreboval brzovlak Ljubljana—Reka (203 km) skupno 5 ur do Reke, in 11—12 ur do Splita. V toliko večji meri velja razlika za tovarne vlake. Tovor bi potreboval iz Ljubljane na Reko en dan, v Split najmanj dva dni.

Smo mnenja, da ste obe progi za nas potrebni, toda časovno ima vsled opisanih razmer kočevska prvenstvo. Mi bomo v Sloveniji itak potrebovali iz raznih ozirov več prog, ki bodo vezale ostale dele Jugoslavije z nami. Smatramo, da bo kočevska progna v nekaj letih zgrajena, nato pride na vrsto druga progna. Obe boste v našo korist.

Ženski kotichek.

Proti kratkovidnosti. Da se ubrani pri otrocih kratkovidnost, se je treba ravnati po sledečih treh zapovedih:

1.) Pri delu od blizu (čitanju, pisanju, šivanju itd.) je treba vedno ohraniti oko tretjino metra od dela. Tudi ne sme otrok držati glave po strani.

2.) Zmožnosti oči se ne smejo popolnoma uporabljati; veliki napor namreč škodujejo vsakemu organu in so le za kratek čas mogoči.

3.) Z delom, ki je naporno za oči, je treba večkrat prenehati; oči se morajo tupatam odpočiti na ta način, da gleda oko druge, oddaljene predmete, najboljše zeleno naravo.

Madeži v perilu. Iz perila spravi madeže vedno, še preden si ga dala prati. Madeže od sadja in vina odstraniš iz perila, ako namakaš madežasta mesta perila — še preden si ga prala — nekaj časa v kislem mleku. Ali pa namoči zamazani del perila v vroč limonov sok ter ga potem izperi v gorki vodi. Tudi slan

vinski cvet odpravi sadne madeže. — Če držiš sadni ali vinski madež nad žvepljevim dimom, tudi hitro izgine. — Črnilo spraviš iz perila z vročim limonovim sokom, ki opetovano pomakaj vanj madež in obešaj dotični kos perila na sonce, da ga obehli. Ko si to večkrat storila, spei zamazano mesto v gorki milnici in madeži bodo popolnoma izginili. Ali: Raztopi v 20 gramih vinskega cveta 10 gramov galuna, prideni malo gorke vode in operi v tej tekočini tintne madeže, ki sicer ne izginejo takoj, ampak le polagoma. Dobro pa je to sredstvo zato, ker ne razjeda blaga. — Vijoličasta tinta izgine iz perila, če namažeš madeže opetovano s čistim špiritom. Rdečo tinto odstrani s salmijakovim cvetom, zeleno tinto pa s ščavno soljo (Kleesalz), in sicer na prav isti način kakor rjo. Rjaste lise namakaj v vročem limonovem soku in izperi potem perilo v čisti mrzli vodi. Prav dobro sredstvo je tudi sledeče: Zavri limonovega soka in finega namiznega olja, vsakega polovico v srebrni žlici nad gorečo svečo. Pomoči suh rjasti madež v to vrelo tekočino in rja izgine takoj. Oljate in mastne madeže odpraviš iz platna in bombažastega perila, ako izpereš dotične kose v mrzli vodi, jih potem dobro nadrgneš z milom ter jih nato kuhaš v milnici, v kateri raztopi precej sode. Madeže lanenega olja namakaj prej v olivnem olju, potem kuhaj in izpiraj perilo kakor prej. — Smolo in kolomaz namaži s stopljenim surovim maslom, potem kuhaj perilo v milnici in raztopljeni sodi. — Plesnoba nastane v perilu, če ga zganeš in spraviš, ko še ni bilo popolnoma suho. Plesnive madeže, ki še niso prejedli tkanine, odpraviš, ako opereš dotično perilo v lugu, kateremu prideni še nekoliko pepeljike (Pottasche). Potem beli to perilo še na zraku in soncu.

Piškotni k čajju. Zgneti v testo 56 dek fine, presejane moke, 25 dek sladkorja, 3 cela jajca, 6 dek surovega masla, četrtina litra sladke sveže smetane in 5 dek jedilne sode (dvojno ogljeno kislega natrona). Zvaljaj testo in izreži z modelčki iz njega različne oblike, ki jih speci v pečici. Te vrste pecivo se jako dolgo ohrani.

Fin suhor (cvibak). Mešaj pol ure 50 dek sladkorja s petimi celimi jajci, potem prideni nastrganih olupkov polovico limone, dve žličici vanilijevega sladkorja, eno žličico cimeta, 6 dek drobno zrezanega citronata, 18 dek na tanke rezance zrezanih mandljev in 26 dek najfinejše pšenične moke. Zmešaj to testo in ga deni v namazano formo. Peci suhor eno uro, potem reži še vročega in ga v pečici na obeh straneh lepo rumeno opeci.

Majnikovo vino. Odreži precej velikemu šopku prvenca (Waldmeister) cvetoče vršičke, nalij na to cvetje do brega belega vina, vzemi precej sladkorja, da bo vino sladko in prideni zraven še neolupljeno, na rezine zrezano pomarančo. To pusti par ur pokrito stati, da se vino navzame prvenčevega vonja, nato ga precedi ter ga serviraj v šampanjskih čašah. Predolgo cvetje ne sme ostati v vinu, ker sicer postane vino grenko.

Čitajte knjige

Fajfelf D., Tik za frento. Cena 36 K, po pošti 2 K več.
D. Kaš, Dalmatinske povesti. Cena 12 K, po pošti 1-20 K več.
Jos. Stars, Lisjakova hčl. Cena 16 K, po pošti 1-20 K več.
Goncourt, Dekle Eliza. Roman. Cena 10 K, po pošti 2 K več.
Cervantes, Tri novele. Cena 10 K, po pošti 2 K več.
Cehov, Sosedje in druge novele. Cena 18 K, po pošti 1-80 K več.
Simon Jenko, Pesmi. Cena 10 K, po pošti 1-80 K več.
Jos. Jurčiča zbrani spisi. I. zv. 22 K, II. zv. 22 K, po pošti vsak zvezek 3 K več.
Dr. Derč, Dojenček, njega negovanje in prehrana. Cena 6 K, po pošti 1-60 K več.
Dr. Demšar, Spolne bolezni. Cena 10 K, po pošti 1-60 K več.
Dr. Ig. Rutar, Zbirka vojaških zakonov. Cena 36 K, po pošti 1-80 K več.
Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Šodna ulica 6.

Varčna gospodinja
rabi edino

GAZELA MILO

ki je najboljša
in najcenejša!

DELNIŠKA TISKARNA

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 16.

Izdeluje vsakovrstne
tiskovine za urade,
trgovce in obrtnike,
društva, zasebnike.
Knjige, brošure, časopise.
Točna izvedba,
zmerne cene. Zaloga
uradnih tiskovin za
okrajna glavarstva

Umetniške tiskovine,
barvotiske vseh vrst
izvaja tiskarna, ki
je opremljena z vsemi
najmodernejšimi
stroji, pripravami in
tehničnim materijalom,
najhitreje in do-
vršeno strokovnjaško

LASTNA KNJIGOVEZNICA

izvaja knjigoveška dela od najpriprostejše do najfinejše vrste

Delniška glavica:
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10.000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in ziro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.